

Handläggare: Josefin Johansson
Telefon: 08-508 05 072

Dnr 006-533-2008

Sammanträde 27 januari 2009

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Planering för boenden för äldre i Stockholms stad

Remiss från Kommunstyrelsen, Äldreroteln, 327-2510/2008

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Annica Dominus
avdelningschef

Sammanfattning

Äldrenämnden har på uppdrag av kommunstyrelsen genomfört en kartläggning av särskilda boenden för äldre, bedömt efterfrågan och utrett det framtida behovet av olika boendeformer i Stockholms stad. Utgångspunkten har varit att planera med sikte på år 2020. Enligt rapporten bedöms behovet av heldygnsomsorg minska med 2 procent, cirka 20 platser, i Västerort. Valfrihetssystemet avseende vård- och omsorgsboenden och möjligheten att upphandla löpande med stöd av en ny lag, Lagen om valfrihet som införs 2009, medför en osäkerhet om hur utbudet av vård- och omsorgsboenden kommer att se ut inom några år. Äldreförvaltningen anser mot denna bakgrund att det är viktigt att noga överväga vilka boenden som är lämpliga att upphandla för entreprenad och vilka som är mindre lämpliga.

Bilagor: 1. Remiss från Kommunstyrelsen dnr: 327-2510/2008

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för äldreomsorg. Ärendet har behandlats i avdelningsgrupp den 15 januari 2009. Ärendet har behandlats i lokala pensionärsrådet den 19 januari 2009.

Sammanfattning av remissförslaget

Vård- och omsorgsboenden

Efterfrågan på heldygnsomsorg prognostiseras enligt konsultföretaget Solving, Bohlin & Strömberg att minska med cirka 350 platser (cirka 5 procent) i Stockholms stad under perioden 2007-2016. Behovet av heldygnsomsorg kommer enligt samma källa att minska med 2 procent, drygt 20 platser, i Västerort. Minskningen sker enbart i Hässelby-Vällingby och Bromma medan Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista har ett ökande behov. Äldreförvaltningens bedömning är att det finns ett överskott av platser i heldygnsomsorg på kort sikt, i staden som helhet, medan i stort sett balans uppstår på medellång sikt och en brist på lång sikt. Behovet och tillgången varierar i olika regioner. En utgångspunkt för remissen har varit att planera med sikte på 2020. Hus i gott skick som för närvarande inte behövs som vård- och omsorgsboende bör disponeras av annan socialtjänst tills behovet åter ökar medan hus med dålig driftekonomi och stora investeringsbehov bör ifrågasättas som vård- och omsorgsboenden.

Med hänsyn till införandet av valfrihetssystem avseende vård- och omsorgsboende och en ny lag om upphandling av privata utförare (Lagen om valfrihet) är det osäkert hur stor del av behovet av vård- och omsorgsboenden som ska tillgodoses i kommunal regi. Äldreförvaltningen anser att det noga bör övervägas vilka boenden som är lämpliga att upphandla för entreprenad och vilka som är mindre lämpliga. Entreprenadupphandlingar innebär att kommunen under avtalstiden inte kan avveckla eller omstrukturera boenden som lagts ut på entreprenad. Anpassning måste då i stället ske i de boenden som ännu inte konkurrensutsatts om behovet av heldygnsomsorg skulle förändras.

Servicehus

Äldreförvaltningen har i samråd med stadsledningskontoret och Micasa fastigheter i Stockholm AB genomfört en inventering av servicehusens status och kommit fram till att de flesta servicehusen har ett stort eftersatt underhållsbehov. Enligt konsultföretaget Solving, Bohlin & Strömberg finns det för närvarande en efterfrågan på 2 784 servicehusplatser och antalet lägenheter är enligt Äldreförvaltningen 2 801. Konsulternas bedömning är att behovet av servicehus i sin nuvarande form inte kommer att öka under den närmaste tioårsperioden. Äldreförvaltningen tar inte ställning till servicehusens framtid utan anser att äldreboendedelegationens slutbetänkande bör avvaktas. En möjlighet kan, enligt Äldreförvaltningen, vara att omdefiniera servicehusen till endera vård- och omsorgsboenden eller till seniorboenden/trygghetsboenden.

Korttidsboende

Det finns i Solving, Bohlin & Strömbergs rapport ingen prognos avseende behovet av korttidsvård. Äldreförvaltningens bedömning är att behovet kommer att öka i takt med att allt fler äldre kommer att bo kvar i sitt ordinära boende. Enligt äldreförvaltningen är det angeläget att det finns korttidsvård med olika inriktning. Korttidsvård fyller, enligt Äldreförvaltningen, behovet av avlastning och växelvård såväl som behovet av en tillfällig placering efter sjukhusvistelse då behov finns av en fördjupad utredning av den enskildes framtida behov. Äldreförvaltningen anser även att en viss rehabilitering och träning ska kunna genomföras inom ramen för korttidsvård samt att samhällsekonomiska skäl talar för att utskrivningsklara patienter erbjuds en billigare vårdform i korttidsvård än den som akutsjukhusen tillhandahåller.

Äldreförvaltningens förslag för Västerort

Äldreförvaltningen föreslår att Fristads sjukhem successivt omvandlas till korttidsboende eftersom lokalerna idag inte uppfyller kraven på boendestandard för fullvärdiga lägenheter och en ombyggnation inte är ekonomiskt försvarbar. Äldreförvaltningen föreslår vidare att de korttidsvårdsplatser som idag finns inom Hässelby-Vällingby stadsdel, på Råcksta vård- och omsorgsboende, istället används till permanent boende. Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har nyligen påbörjat en planering av ett nytt vård- och omsorgsboende med cirka 40 platser. Ett sådant tillskott skulle, enligt Äldreförvaltningen, kunna ersätta Fristads sjukhem.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ställer sig i huvudsak bakom Äldreförvaltningens förslag om planering för boenden för äldre i Stockholms stad. Nedan följer förvaltningens synpunkter.

Upphandlingen av Hässelgården har avbrutits på grund av att Arbetsmiljöverket anmärkt på hygienutrymmena i lägenheterna. Fullständigt stambyte kommer att behövas vilket kommer att leda till omflyttningar inom husen och/eller evakuering. Hänsyn behöver alltså tas till detta vid boendeplaneringen de närmaste åren i Hässelby-Vällingby och eventuellt vid planering av Västerort i stort. Carema planerar att bygga om förvaltningsbygganden i Brommaplan till ca 45 platser vård och omsorgsboende klart 2010. Praktikertjänst har för avsikt att bygga 14 platser sjukhem i läkarhuset Vällingby. Detta måste vägas in vid förvaltningens planering för hur många platser som ska byggas om på Hässelgården. Förvaltningen planerar att ha ett ärende till nämnden framme i mars.

I frågan om korttidsvård ställer sig stadsdelsförvaltningen mycket tveksam till förslaget att omvandla samtliga korttidsplatser på Råcksta- vård och omsorgsboende till permanenta platser för att sedan vara hänvisade till Fristads sjukhem. Det finns idag en uttrycklig önskan hos många av dem som vårdar sina anhöriga i hemmet att med hjälp av lokaltrafik på kort tid kunna ta sig till det

vård- och omsorgsboende där den anhörige vistas för att hälsa på. Risken är att vissa skulle avstå möjligheten till avlastning om de endast var hänvisade till avlastning utanför stadsdelen.

Vidare delar inte stadsdelsförvaltningen Äldreförvaltningens bedömning att antalet korttidsplatser kommer att öka. Stadsdelarna har i Västerort de senaste åren minskat antalet platser. Förvaltningen gör bedömningen att korttidsvård framförallt ska erbjudas som avlastning och växelvård. I andra fall är risken att akutsjukhusen skriver ut direkt istället för att skriva remiss till geriatrik. Då rehabiliteringsansvaret och läkarinsatserna är primärvårdens ansvar på korttidsboende, är det förvaltningens erfarenhet att brister i rehabiliteringen på korttidsboende innebär att tiden för insatserna fördröjs. Rehabilitering i hemmet är oftast ett bättre och snabbare sätt att få igång funktionerna.
